

МУЛЬТІМЕДІА-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ В СПОРТИВНИХ ІГРАХ

Козіна Ж.Л., Чуркіна А.О.

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Аноація. Метою роботи було розроблення мультимедійних посібників на основі виявлення загальних сторін спорту і мистецтва і експериментальне обґрунтування ефективності застосування мультимедійних технологій в процесі підготовки спортсменів. У дослідженні взяли участь 21 баскетболістка команди вищої ліги України «БК-ХАІ», 10 гравців волейбольної жіночої команди вищої студентської ліги «Харків'янка» і 10 гравців волейбольної жіночої команди «Регіна». Розроблені методики застосування мультимедійних технологій є ефективним, доступним і надійним засобом поліпшення результативності навчально-тренувального процесу і змагальної діяльності в спортивних іграх.

Ключові слова: мультимедійні технології, баскетбол, волейбол, змагання, гра, результативність.

Вступ. *Актуальність дослідження.*

Останніми роками інтенсивно розвиваються інтерактивні технології у всіх сферах діяльності людини, зокрема — в області фізичної культури і спорту. Інтерактивні технології — це робота з анімацією, кіно і звуком, тобто основними засобами візуалізації. У спорті візуалізація і моделювання елементів техніки і тактики полегшує їх розуміння і удосконалює виконання.

Незабаром застосування мультимедіа-технологій стане невід'ємною частиною навчально-тренувального процесу. Застосування інтерактивних посібників дозволяє активізувати сприйняття, і тому є актуальним завданням сучасній теорії і практики спортивного тренування.

Формулювання мети роботи. *Мета роботи* — на основі виявлення загальних сторін спорту і мистецтва розробити мультимедійні посібники, які інтегральний впливають на якість освоєння і виконання техніко-тактичних прийомів в спортивних іграх, і експериментально обґрунтувати ефективність застосування інтерактивних технологій в процесі підготовки спортсменів.

Методи дослідження — аналіз літературних даних, методи технічного протоколювання ігор і автоматизованого підрахунку ефективності змагання за допомогою авторської програми «ІНФОРМБАСКЕТ», методи педагогічного тестування, методи анкетування, бесіди, методи математичної статистики.

У дослідженні взяли участь 21 баскетболістка команди вищої ліги України «БК-ХАІ», 10 гравців волейбольної жіночої команди вищої студентської ліги, «Харків'янка» і 10 гравців волейбольної жіночої команди «Регіна».

Результати дослідження.

У результаті нашої творчої роботи були створені методичні мультимедійні посібники, основний напрям яких ґрунтувався на концепції єдності спорту і мистецтва.

Аналіз історичного коріння зв'язку спорту і мистецтва показав, що з давніх часів у різних народів проповідував культ єдності фізичної сили і духовної досконалості.

Одним з прикладів може служити «Книга п'яти кілець» великого японського воїна Міамото Мусасі, який вказував на необхідність познайомитися з кожним мистецтвом і пізнати дороги всіх професій.

Піфагор, будучи, до всіх його багаточисельних заслуг, ще і переможцем Олімпійських ігор по боротьбі і кулачному бою, всіляко сприяв широкому впровадженню музики у фізичне виховання на науково-теоретичній основі.

Фізіологічні основи єдності спорту і мистецтва полягають в тому, що в процесі управління рухами і формування навичку беруть участь всі рівні центральної нервової системи. Тому при розвитку сприйняття краси і гармонії, будь це спортивні рухи або витвори мистецтва, удосконалюється злагодженість роботи ЦНС. В зв'язку з цим мистецтво і спорт є єдиним цілим, яке відображує красу і економичність рухів.

Яскравими прикладами, які ілюструють дане твердження, є спортсмени, які досягли такого рівня технічної майстерності, коли їх рухи починають сприйматися з точки зору естетики як найбільш красиві, як витвори мистецтва. Наприклад, бігун Ардаліон Ігнат'єв, гімнаст Альберт Азарян, волейболіст Моріт, який створив відомий тактичний прийом у волейболі, — удар Моріта.

Силова подача крюком Ю.М. Пояркова увійшла до історії як «катапульта», гра єдального високого рівня є віддзеркаленням майстерності на рівні мистецтва.

Сприйняття мистецтва розвиває також творче, нестандартне мислення. Наприклад, в матчі збірної СРСР і команди Чехословачії на чемпіонаті Світу в Бразилії в 1960 р. двократний олімпійський чемпіон Ю.М. Поярков замість того, щоб виконати передачу нападаючому, зробив обманний рух на передачу і перебив м'яч на сторону противника. М'яч впав на підлогу. Збірна СРСР виграла цей матч.

Біографії цих спортсменів і багатьох інших свідчать про їх високе естетичне сприйняття спорту. Таким чином, між спортом і мистецтвом існує тісний зв'язок, який допомагає прояву майстерності. Це підтверджує древні теорії Античного Світу і Сходу.

На основі викладених положень єдності спорту і мистецтва в співавторстві із студентами ХДАДМ і ХНПУ були створені інтерактивні посібники для вдосконалення процесу навчання в спортивних іграх.

У них відображують основні деталі техніки і тактики спортивних ігор. Особливостями наших посібників є те, що вони відображають спортивні рухи не лише з раціональною, але і з естетичної точки зору, містить елементи мультиплікація, яка створює гумористичний фон і полегшує сприйняття, ілюструє техніко-тактичні дії спортсменів високого класу.

Мультимедійний посібник «Волейбол» починається заставкою на якій фігурують основні елементи гри «волейбол»: сітка і м'яч. Заставка, подібна першій, відкриває перед глядачем розділ «історія». Тут підібрані основні історичні факти розвитку волейболу в Харкові і на Україні в довоєнний і післявоєнний час, а, крім того, відео знайомить нас з видатними особистостями волейболу міста Харкова. Далі в гумористичній формі показані елементи розминки, техніки і тактики виконання основних прийомів волейболу.

Відеофільм «Баскетбол» побудований за наступним планом.

Вступна частина направлена на створення сприятливого фону для подальшого сприйняття матеріалу. Для цього застосовувалися сюжети з ілюстрацією гри в баскетбол спортсменами НБА. Основна частина фільмів складається з кадрів, які ілюструють правильність виконання елементів спортивної техніки і тактики. У цій частині фільмів широко застосовувався метод поєднання фотоматеріалів, лінійного відеомонтажу із зображенням виконання рухів спортсменами світового рівня і методів мультиплікації з акцентованою ілюстрацією окремих елементів техніки і тактики баскетболу.

Розроблені мультимедійні посібники пропонувалися для перегляду і аналізу спортсменкам волейбольної команди «Харків'янки» і баскетбольної команди «БК-ХАІ», внаслідок чого всі спортсменки

на тренуваннях свідомо працювали над вдосконаленням техніко-тактичних дій з точки зору естетичності. Застосування сучасних інформаційних технологій сприяло достовірному підвищенню ефективності ігрових дій як у окремих гравців експериментальної групи, так і в групі в цілому, чого не спостерігається у гравців контрольної групи. Коефіцієнт варіацій ефективності ігрових дій, навпаки, зменшився у гравців експериментальної групи, що свідчить про підвищення надійності діяльності змагання баскетболісток. Даних змін не спостерігалося у спортсменок контрольної групи. Аналогічні зміни спостерігалися в команді волейболісток.

Висновки

1. Застосування розроблених методів сприяло підвищенню ефективності ігрових дій спортсменок експериментальної групи і зниженню коефіцієнта варіації ігрової результативності.
2. Розроблені методики є ефективним, доступним і надійним засобом поліпшення результативності навчальнотренувального процесу і діяльності змагання в спортивних іграх.

В перспективі подальших досліджень планується проведення експериментального обґрунтування ефективності інформаційно-творчих технологій в спортивній практиці за допомогою засобів термінової інформації параметрів техніки спортивних рухів.

Список літератури

1. Ашанин В. С. К вопросу о разработке обучающих систем / Ашанин В. С. // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Сборник научных трудов, Харьков, ХХПІ, 1999. — №7 — С.43—48.
2. Дунаев В.В. Самоучитель Flash MX 2004 / Дунаев В.В. — СПб.: Питер, 2005. — 368 с.: ил.
3. Ермаков С.С. Модели биомеханических систем в организации эффективного действия спортсмена / Ермаков С.С. // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. — Харків: ХХПІ. — 2001. — №17. — С. 40—47.
4. Застосування в спортивній практиці інтегральних інформаційно-творчих технологій (на прикладі баскетболу) / [Блудов О.Ю., Ермакова Т.С., Пушанкіна Д. І, Пригор'єв А.В.] // Теорія та методика фізичного виховання. Науково-методичний журнал. — Харків: «ОВС», 2007. — №7. — С. 24—31.
5. Козіна Ж.Л. Ефективність застосування нетрадиційної форми аутогенного тренування для відновлення працездатності баскетболістів / Козіна Ж.Л., Слюсарев В.Ф., Волков Є.П. // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання

- і спорту: Збірник наукових праць під ред. Єрмакова С.С. — Харків, ХХПІ, 2001. — №14. — С. 8—15.
6. Козина Ж.Л. Маленькие волшебники. Веселая детская гимнастика в стихах. 2-е издание, дополненное / Козина Ж.Л., Козін В.Ю. — Приложение — видеофильм // Учебное пособие для учителей начальных классов, воспитателей детских дошкольных учреждений, методистов по ЛФК. — Харків: ХНПУ, 2005. — 78 с., іл.
7. Кудімов В.М. Дослідження точності відтворення кута кидка в баскетболі / Кудімов В.М. // Спортивний вісник придніпров'я. — Дніпропетровськ: ДДІФКС, 2003. — № 3—4. — С. 72—73.
8. Козина Ж.Л. Методы применения современных информационных технологий для активизации образного восприятия занимающимися элементов техники и тактики в спортивних играх / Козина Ж.Л. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. Єрмакова С.С. — Харків: ХДАДАМ (ХХПІ), 2007. — №1. — С. 58—65.
9. Творчий аспект у застосуванні в спортивній практиці інформаційних технологій / [Козина Ж.Л., Блудов А., Григорьев А., Єрмакова Т.С.] // Слобожанський науково-спортивний вісник. — Харків: ХДАФК, 2007. — Випуск № 12. — С.96—103.

Надійшла до редакції 28.03.2010 р.

Козина Ж.Л., Чуркіна А.А. Мультимедиа-технологии как современное средство обучения в спортивных играх. Целью работы было разработка мультимедийных пособий на основе выявления общих сторон спорта и искусства и экспериментальное обоснование эффективности применения мультимедийных технологий в процессе подготовки спортсменов. В исследовании приняли участие 21 баскетболистка команды высшей лиги Украины «БК-ХАИ», 10 игроков волейбольной женской команды высшей студенческой лиги «Харковчанка» и 10 игроков волейбольной женской команды «Регина». Разработанные методики применения мультимедийных технологий являются эффективным, доступным и надежным средством улучшения учебно-тренировочного процесса и соревновательной деятельности в спортивных играх.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, баскетбол, волейбол, соревнование, игра, результативность.

Kozina Zh.L., Churkina A.A. Multimedia-technologies as a modern mean of teaching is in sporting games. The purpose of work was development of multimedia manuals on the basis of exposure of general sides of sport and art and experimental ground of efficiency of application of multimedia technologies in the process of preparation of sportsmen. A 21 basketball-player of command of major league of Ukraine «BK-KHAI», 10 players of volley-ball womanish command of major student league of «Kharkovchanka» and 10 players of volley-ball womanish command «Regina». The developed methods of application of multimedia technologies are the effective, accessible and reliable mean of improvement of uchebno-trenirovochnogo process and competition activity in sporting games.

Keywords: multimedia technologies, basket-ball, volley-ball, competition, game, effectiveness.

Нова книжка

Сергієнко Л.П.

- С32 Практикум з психології спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. — Харків: «ОВС», 2008. — 256 с. (МОН України, лист № 1-4/18-Г-1054 від 14 травня 2008 р.) ISBN 966-7858-51-0.

У навчальному посібнику викладено зміст практикуму з психології спорту та програми з даної навчальної дисципліни. У практикумі наведено короткий зміст лекцій. Фактично це конспекти лекцій, які особливо потрібні студентам заочного відділення та тим, хто навчається дистанційно. На практичних заняттях студентам пропонується виконання психологічних та дидактичних тестів. Навчальний посібник доцільно використовувати під час підготовки до семінарських занять, заліків та іспитів.

Навчальний посібник рекомендовано студентам вищих навчальних закладів освітнього напрямку «Фізичне виховання і спорт» та «Психологія». Може бути корисним для викладачів, фахівців у галузі психології, тренерів, спортсменів високої кваліфікації, широкого кола читачів.

